

hinanden paa Vej ejer affluttet Møde, før vi fikkes, højede vi vores knæ i Bejgøsten og lagde vor Sag i Herrens Hånd. Øste var vi også i Aanden herover i Amerika, og den tankte Bispgerning blev bannen frem for Naadensrone.

I Juni Maaned 1891 rejste jeg til Amerika. Grill havde nogle Sager at ordne, før han fikke rejse, saa han kom først henimod Julsamme Aar. Vi mødtes da paa Trin. Sem. og tilbragte to Aar sammen. Grill, med den ypperlige Forståelse kom ind i Theologiskolen med det samme. I Etteraret 1893 maaatte jeg rejse en Tur til Danmark og kom ikke tilbage for i Juli 1894; da var Grill ordineret og anset som Prest i Yantton, So. Dak. I Sommeren 1897 var jeg Skolelærer i Grills Menighed i Hampton, Nebr. Der var ikke saa lidt aandeligt Nøje i Hampton i de Dage. Der var mange Modstandere, det er sandt. Grill var dem for haard og vaagende. Men der var ogsaa mange, og er mange. Dag i Dag kom taffet Gud for den hjælp, han gav dem gennem Pastor Grill. Det samme var tilfaldet i Stapleshuset, som Grill betjente som Annex. Saalænge de ældre, som var med den Gang, lever, vil Grills Huskommelse der være en Besignelse. Siden den Tid har vores Bejg varer stukket. Jeg fikke mod med til for andres Synder og Forstommelers Stusk eller paa Grund af ganske særlige Omstændigheder; men den modige og nidskare danske Prest bør, synes jeg, uden Personalsæelse haveva overfor andre og ældre Dans-Amerikanere, at bevist *Tilsidesættelse af Modersmaalet og Udstykkelser af vort Folkesliv*, skriver han: "Kære Jensen, hvor er det dog godt at være et frelses Menneske; aldrig har Evangelet været højere for mig end nu. Jeg er saa glad, jeg har Jesu Naade til at hjælpe hele mit Liv."

Gud velsigne Grills Minde. Det vil han, thi den Nefærdes Huskommelse er til Besignelse. M. Th. Jensen

En Sammenslutning mellem de to Kirkesamfund?

Pst. Bodholts Artikel: "Nogle tanker til Overvejelse", i "Dannevirke" Nr. 48 er, forekommer det mig, den bedste og mejet gladelige Artikel, jeg har læst i "Dannevirke" i lange Tider. Artiklen bærer ikke Bidnesbry om et varmt Hjerterlag for Guds Riges Sag; men den er jo befjindig og forstående skrevet, at den kun kan virke i god Retning til alle Sider, rent bortset fra, hvilket Resultat den før eller senere maaatte føre til.

Jeg har altid betragtet Kirkespalteningen herover som en stor Mistke. Vi Danfer er i Forvejen saa, at vi viselig ikke har Haad til at være dette i flere Veje. Jo mindre et Kirkesamfund er, des rigere Betingelse for den genstidige Raadvirkning af de forskellige Individualiteter. Kendetegnet paa Sandheden er at uvoldsomt ført, og frensnejt Skeptisk for andres alvorlige Overbevisning og Forstaelse af de forskellige kristelige Anstuelers forholdsvis Perpettigelse; ingen Kristen har Ret til at forsøge at forpagte Sandheden for sit eget Bedkommende; men sandt kristelig Domlyghed bører at prøve paa at sætte sig ind i andres Tanfæng for om muligt i hvert Fald at nu til at forstå et Medbroder, selv om man ikke i et og alt kan være enig med dem.

Burde ikke alle Lutheriske Kristne kunne vælle Haanden ud imod de Brødre, der kan sige: "Jeg ved mig intet andet til Salighed end den forståede og genopstandne Herre Jesu Kristus!" og saa for sorligt indsynmme stor Frihed for Lærfæning over væltende theologiske Problemer? Her galder Vinets Ord:

"Saa megen Enhed, som Frihed kan taale, og saa megen Frihed, som Enheden kan taale."

Hørretnings Bestyrer siger for en Farmers cooperative Store i det danske Settlement i Dogmar, Montana til 1. Marts 1918.

Anhørsninger om Pladsen samt Anbefalinger bedes sendt til Jørgen Jørgensen,

Dagmar, Mont.

Alt frijne Mennesker indenfor de to Lutheriske Samfund har staet saa uforstående overfor hverandre, har ikke blot stødet Kirkelivet blandt os; men det har tillige ofte været til Anstød og Forargelse for uforstående Verdenshånd, der kun kunde vindes ved at se et kristeligt Samfundsliv, der vidnede om indbyrdes Kærlighed.

Saa lenge der findes to Kirkesamfund, vil det næsten være umuligt at undgaa at gaa hinanden i Bejen i det kirkelige Arbejde; selv om Presterne har den ærlige Vilsehærd, maaer der ofte uomgaelige Krav fra Lægefolk i saa Henseende.

Ikke mindst paa Øverkanterne (paa Amerikas Øst-og Vestkyst) er Kirkespalteningen en højelig Hindring i Arbejdet, og her føles Savnet af et større aandeligt Folkeskab allermest.

Skat en eventuel Kirkesammenslutning imidlertid blive til Besignelse, tror jeg, det er aldeles nødvendigt først at blive enig om, at

det er lutherisk Kirkearbejde paa Danmark, man vil enes om. Jeg funder aldrig være glad ved at høre til et Kirkesamfund, hvor man besidder arbejdede i Amerikaniseringens Tjeneste, fordi jeg betragter en saadan Beskræbelse som forsejet og syndig. Den er et andet vigtigt Spørgsmaal, hvor det gælder om at komme til Forstaelse; jeg tanke paa alt, hvad der vedrører Mellemtingene (Adiakona); de vil alle Dage faa den største Betydning i det praktiske Liv. Her maa vi undre overhåndige Frøhed til hver paa sin Bisat jaude de bedste Opdragelser, metoder overfor den opvoksende Slægt. Der vil alle Dage blive forstelligt Syn paa Betideligheden af absolutte Forbud; mange vil mene, at der er de Ting, som kun Lever selv kan lære Ungdommen, og frygte for Sandheden af det gamle Ord: "Forbuden frugt smager bedst!" (Jeg lader i denne Forbindelse det absolut syndige som f.eks. offentlig Dans og usædlig Dansude af Betragtning.)

Jeg for mit Bedkommende kan ganske understryke, hvad den bedste grundtvigske Prest, A. F. Viborg, i sin Tid udtalte: "Vejfjand som en forstandig Kristen vil nægte nogen troende Kristne, fordi han endnu har Lov til at blive Ting (tri i sig selv) er de ikke syndige, de bliver kun syndige ved Misbrug), lige saa lidt maa nogen Kristen forhaane den, der for sit aandelige Arbejdes Skold ikke har Tid at holde paa Dans og Kortspil."

Santidig med, at jeg dybt føler Sandheden af Luthers Ord: "Dans som Børn, og jeg danser med!" kan jeg ikke andet end udtale mit Foragt og Gru overfor megen verdslig Lustighed og sjældne Bjænk, som ofte søger at smide sig ind selv iblandt unge fra gode Hjem; ikke mindst i "den danske Kirke" trenner Ungdommen til en alvorlig Formaning om ikke at drage i ultieme Lag mod de vantro" og til at føle til, at det er indviet Grund, den fører paa, og jeg mener, at netop de, der i god Forstand kan sige: "Antet menneskeligt er mig fremmed!" har de bedste Betingelser for at udtale denne Formaning.

Til Slutning ønsker jeg, at enhver, som læser disse Linier, vil trænre, naar jeg siger, at den Kristen, som lejlighedsvis her er udtalt, ikke er Frugten af et dommehaft Sind men er et Udsig af virkelig Kærlighed til Venner i begge Kirkesamfund og først og fremmest et Forhåb paa efter bedste Overbevisning at fine den Herre, som har givet os dansk Menighedsliv som vort dyreste aandelige Eje. Den første Betingelse for en muligt frugtbringende Samarbejde i Fremtiden maa jo være en fuldstudt aaben og ørlig Udtalen sig genstidig overfor hverandre.

Maa jeg i denne Forbindelse have Lov til at nægne, ikke af Enstil at skrifte, men som Udtryk for sandt Sorg, at det har holdt undret mig, at der paa en saa stor Skole som Dana College i sidste Stolarar fun har funnet samles 12 unge Mand i Professor Biggs Klasse i Danske-Litteraturhistorie, men dette rimer sig jo godt med, at der visst er en syndig Tilsidesættelse af god og ødel Fædrelandsfang og dansk Litteratur i mange af "den forenede Kirke"s Menigheder, og dog er jo alt dette Guds kærlige Gave til alle danske Mennesker, en Skat, for hvilket rette Drug vi viselig ogsaa engang skal gøre Regnskab.

Hvis en Sammenslutning med "den forenede Kirke" bestødt, at Amerikaniseringens Læderne ogsaa tog Delt i "den danske Kirke", saa siger jeg: Gud fri og bevare os for en Sammenslutning! Uden at være i et følgende Nummer. Ned.

*) Vi protesterer imod dette Udryst, som det er brugt her. Indvandede Danfer, der har sagt Borgeret i dette Land, maa vel da være Amerikanere, hvis de er loyale. Ved Indtagelsen af Borgerpapirer her er Overgangen fra et Folk til et andet sket, og denne Overgang har vi aldrig set betegnet som Syn.

**) Hvorfor ikke tage et fond Ord af gamle Grundtvig med:

"Duet Land kan Gud vælge som den lille Blot i Nord."

Der havdede han dansk Sprog

Danmark

Provst L. Koch, Kirkehistorikeren Provst L. Koch, er ifl. "K. D." den 19. Oktober død i en Alder af 80 Aar. Han var født 29. Juli 1837 i Sønderjylland, hvor hans Forældre var Præstegård. Efter at have været Huslærer hjemme og senere Betyrere af en Privathøjskole i Vejstruppræst, blev han Forstander for Folkehøjskolen i Brøs, indtil den preussiske Regering lufteled den i 1870, derefter Kapellan i Nykøbing Sj. Sogneprest i Skjelv i 1876, i Brønshøj 1880, Præst for Smørum og Sokkelunds Herred i 1882 og endelig Sogneprest i Glostrup i 1892, fra hvilket Embede han tog Aftab i 1908.

Probst L. Koch har udgivet flere Kirkehistoriske, lærdte Værker, der vil bedare hans Navn igennem lange Tider, men han har ogsaa udgivet Lejlighedsstifter, der trods deres Mangel paa blivende Bærde gjorde hans Navn kendt i alle Stredse i Samtidens. Til disse sidste hører fremfor alt "Fra Grundtvigianismens og den indre Missionens Tid".

Den mest cedruelige Slutning ud

fra de nuværende Forhold turde

vere den, at nær Spiritusstat kan

virke saa godt, vil Forbund virke

endnu bedre.

Forbund maa af to Grunde foretakkes for enhver anden Foranstaltning til Alkoholismens Bekæmpelse paa ialt 60,000 Kr. — Paa Grund af Sukkerdyrkning vil en Del af disse Landmænd senere kunne fås Beløbene tilbagebetalt.

Opligtsoverførende Anholdelse. Di-

rektør for Hørup Vegetabilimarga-

rinefabrik Kierlegaard, er ifl. "Ko-

benhavn" har skabt, vidner ikke om,

at Folk har fået saa let ved at

skaffe sig Surrogater, som det skal

hænde fig.

Den mest cedruelige Slutning ud

fra de nuværende Forhold turde

vere den, at nær Spiritusstat kan

virke saa godt, vil Forbund virke

endnu bedre.

Forbund maa af to Grunde fore-

taakkes for enhver anden Foran-

staltning til Alkoholismens Bekæm-

pelse, nemlig for det første, fordi

det er den mest virkningsfulde, og

for det andet, fordi det er den mest

demokratiske Foranstaltning. For-

bidet gør nemlig ingen Forfæl

mellem den fattige Mands Snaps

og den rige Mands Bourgogne og

Champagne. Alle andre Foranstalt-

ninger, man hidtil har foretaget,

er ikke blot utilstrækkelige, men

gør også en ubillig Forskel mellem

rig og fattige.

40 Aars Tjeneste. Den 23. Okt.

ober 1877 blev Præstekaret i Dragør P. Blomberg antaget til

at virke i den indre Missionens Tjen-

este. Allerede på Aarsmødet i

det følgende Aar blev han fast an-

sat som Indberetning angaa-

ende Slagteriets Eksport, hvilken

Indberetning i sin Tid medførte,

at Slagteriet maatte betale Et-

skat til Alkoholismens Bekæm-

pelse paa ialt 60,000 Kr. — Paa

Grund af Sukkerdyrkning vil

en Del af disse Landmænd sen-

reinde tage et forhåndt betalt.

Som Andre-Missioner er P.

Blomberg blevet kendt over hele

Landet; men da hans Navn ganske

sværlig i den lange Narreteff har

varer flyttet til Bornegudstjenesten,

maa det dog nævnes, at han alle-

rede den 25. Februar 1874 holdt

Søndagsstole forbi Gang, og at

det alligevel først var paa Som-

mørdet i Aars 1894, at Bor-

nedmødning af Esbjerg Politi.

Det drejer sig efter Forhåndt om

ulovlig Eksport i den Tid, da Pier-

gaard var Direktør for Esbjerg

Andelsforeninger.

Efter høst "Dansk Socialdemo-

rat" meddelerer Anholdelsen af Di-

rektør Kierlegaard fast på Foran-

staldning af Bejtyrelsen for Esbjerg

Andelsforeninger.

Forhåndt er ikke ved at have

hænget ved.

Det er mest Ungkvæg og Tyre, der

går, men også en Del ældre, se-

de der.

Orgel i Thors Kirke. I Thors

Kirke er der ifl. "Aland. Dgl."

indsat et ny Orgel, som har kostet

3000 Kr. Disse Penge er af Re-

gnighed paa Thors indsamlet i fri-

willige Gaver. Orglet er leveret af

Orgelbyggeren Sørensen i Horsens.

Strøgets Biograferne har ind-

sendt et Andragende til Indenrigs-

minister om Dispensation, saaledes</